

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

zpracovaný podle RVP PV

Svět je místo pro mě

Mateřská škola

<i>Ředitel školy:</i>	Mgr. Zdeněk Bílek
<i>Právní forma:</i>	příspěvková organizace
<i>Telefon:</i>	770 141 085
<i>E-mail:</i>	reditel@zsjes.cz
<i>Webové stránky:</i>	www.zsjes.cz
<i>IČO:</i>	68911513
<i>IZO:</i>	102680931

1.3 Zřizovatel

Název: Olomoucký kraj
Právní forma: kraj
IČO: 60 609 460
Adresa: Jeremenkova 40a, Olomouc 779 00
Telefon: 585 508 111
E-mail: posta@kr-olomoucky.cz
Fax: 585 508 111
Webové stránky: www.kr-olomoucky.cz

1.4 Platnost dokumentu

ŠVP pro předškolní vzdělávání zpracovaný podle RVP PV nabývá účinnosti dne 1. 9. 2018.

Zpracovatel ŠVP: Mgr. Alena Vrbová
Datum: 1. 9. 2018

Podpis ředitele školy:

Razítko školy:

2. Charakteristika školy

2.1 Úplnost a velikost školy

Naše škola je úplná, zřízená dle §16, odst. 9, ŠZ, zajišťuje pro žáky předškolní a školní vzdělávání, družinu a volnočasové aktivity (kroužky).

Základní škola a Mateřská škola Jeseník, Fučíkova 312 je škola plně organizovaná, poskytuje vzdělání podle školních vzdělávacích programů pro předškolní vzdělávání, základní školu v 1. – 9. postupném ročníku a základní školu speciální v 1. – 10. postupném ročníku. Svým počtem žáků se škola řadí mezi středně velké školy.

Škola zajišťuje výchovu a vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Dítětem a žákem se spec. vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními, potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte nebo žáka. Děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen SVP) mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školní družinou.

Školní vyučování je v odpoledních hodinách doplněno činnostmi školní družiny a zájmových kroužků.

2.2 Vybavení školy

Výuka žáků probíhá ve třech budovách v Jeseníku, vzdálených od sebe v rozmezí 1-3 km, a jedné budově ve Vlčicích, která je vzdálena cca 22 km od Jeseníku. Ke třem objektům, na Fučíkově ul., Rudné ul. a ve Vlčicích, má škola právo hospodaření, v budově na Moravské ulici, kde sídlí Domov Sněženka Jeseník, je naše zařízení v pronájmu.

Výuka probíhá také v odborných učebnách – školních dílnách pro práci se dřevem, kovem a jinými materiály, cvičných kuchyních, učebnách pro výuku na PC, ve třech učebnách s interaktivní tabulí. V budově na Rudné je nově zřízena místnost pro relaxaci – snoezelen. Žáci mohou trávit čas mimo vyučování v odděleních školní družiny.

Pro výuku lze využívat interaktivní tabule, počítače, tiskárny, internet, kopírku, fotoaparát, kameru, TV, DVD přehrávače, CD přehrávače, žákovskou a učitelskou knihovnu.

Žáci mají možnost odebírat obědy ve školní jídelně na Rudné, kam jsou dodávány z jídelny při ZŠ Česká Ves.

2.3 Charakteristika mateřské školy

MŠ vznikla 1. září 2018 jako součást Základní školy a Mateřské školy Jeseník, Fučíkova 312, na pracovištích na Rudné a ve Vlčicích.

MŠ navštěvují děti se speciálními vzdělávacími potřebami, tzn. děti se souběžným postižením více vadami, mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, vadami řeči, s autismem a vývojovými poruchami chování.

Rodiče své děti do MŠ vodí, případně vozí. Děti si ve vhodně upravených podmínkách a prostřednictvím komplexní odborné péče osvojují základní dovednosti. Ty jim umožňují postupně se orientovat v okolním světě a podle svých možností a schopností se zapojit do společenského života.

V případě potřeby je jednotlivým žákům vypracován „Individuální výchovně vzdělávací plán“, který je vytvářen na základě vyšetření a doporučení SPC a žádosti zákonných zástupců. Cílem naší školy je podporovat zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj dítěte a vytvářet optimální podmínky pro individuální osobnostní rozvoj. Přispívat ke zvýšení sociálně kulturní úrovně péče o děti a vytvářet základní předpoklady pro jejich pozdější vzdělávání. Základním prostředkem k dosažení cílů je plnění školního vzdělávacího programu, který je zpracován v souladu s „Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání“.

Co nabízíme

Logopedie

Grafomotorika

Bazální stimulace

Muzikoterapie

Canisterapie

Práce na počítači

Alternativní komunikace

Míčková facilitace

Spolupráce škol s institucemi:

se zřizovatelem :

A/ Odborem školství mládeže a tělovýchovy:

- oddělení org.správní činnosti a kultury
- odd. krajského vzdělávání, sportu a dotací
- oddělením financování – při sestavování tvorbě a čerpání rozpočtu, plánování rozsáhlejších oprav a investic

B/ Odborem kontroly – dodržování platné legislativy v oblasti hospodaření

C/ Odborem podpory řízení příspěvkových organizací

- odd. podpory a centrálního nákupu
- odd. ekonomického řízení a financování

ČŠI – dodržování platné legislativy školských zákonů, oblasti hospodaření a BOZP.

PPP – poradenská pomoc a doporučení podpůrných opatření žáků s SVP, v oblasti prevence rizikového chování a při školení pedagogických pracovníků /zvláště výchovného poradce a školního metodika prevence/.

SPC – přeřazování, diagnostika žáků speciálních škol a žáků vedených v evidenci příslušných SPC.

Zdravotnickými zařízeními / pediatr, pedopsychiatr / – při zdravotních problémech žáků.

Dětským domovem Jeseník – lázně – řešení problematiky dětí dětského domova umístěných v našem zařízení.

Základními a speciálními školami – při zařazování a přeřazování žáků.

Vedením Domova Sněžanka Jeseník, příspěvkovou org. – při řešení otázek souvisejících s problematikou vzdělávání žáků z jejich zařízení.

MěÚ Jeseník – s odborem sociálních věcí, oddělením péče o rodinu a dítě a oddělením sociální prevence - při řešení záškoláctví a problematiky s tím spojenou, při řešení projevů rizikového chování.

Policíí ČR – prevence rizikového chování žáků, jejich šetření v případech hraničících s trestnou činností žáků.

Probační a mediační službou - řešení obecně prospěšných a veřejně prospěšných prací našich žáků

Romskými občanskými sdruženími a poradcem pro národnostní menšiny a protidrogovou prevencí – při řešení problematiky dětí romského etnika.

Úřadem práce Jeseník – při profesní přípravě vycházejících žáků.

3. Podmínky a organizace vzdělávání

3.1 Věcné vybavení

Prostory pro MŠ se nachází v 1.patře budovy na Rudné a v přízemí budovy ve Vlčicích, jsou dostatečně velké a světlé. Třídy je vybaveny novým nábytkem, podlaha je z PVC, částečně krytá kobercem. Na Rudné má MŠ k dispozici dvě místnosti – třídu a hernu, Ve Vlčicích dostatečně velkou hernu a kabinet pro ukládání pomůcek a lehátek na spaní.

Třída MŠ je vybavena po stránce technické – televize, DVD, PC s dotykovou obrazovkou, internet.

Ve Vlčicích je k dispozici tělocvična, na Rudné ul. relaxační místnost, do tělocvičny dochází žáci z Rudné na ZŠ Nábřežní. Na školním pozemku podporujeme herní aktivity dětí na čerstvém vzduchu. Hračky a didaktické pomůcky získáváme postupně, nakupujeme je pro žáky jako podpůrná opatření na základě doporučení z SPC, některé si učitelky vyrábí a připravují podle individuálních potřeb dětí.

Oddělení MŠ jsou nově vybavena pro odpočinek dětí.

Možnost využití místností s pc, cvičnou kuchyň, učebny s interaktivní tabulí.

Vybavení WC odpovídá počtu dětí i jejich věku. Je možné využít speciálně upravené WC se sprchovým koutem pro imobilní děti a žáky.

3.2 Personální podmínky

Řízení MŠ spadá do kompetence ředitele školy.

Ve třídách pracují učitelky, s předepsanou odbornou kvalifikací pro práci v MŠ a asistentky pedagoga, které pracují s dětmi pod vedením učitelky, pomáhají dětem s osobní hygienou, jídlom a sebeobsluhou. Ředitel podporuje a vytváří podmínky pro jejich další vzdělávání.

3.3 Psychosociální podmínky

- vytváření bezpečného prostředí pro spokojený pobyt v MŠ
- respektování potřeb dětí
- individuální přístup k dětem s ohledem na jejich postižení
- podpora kamarádství
- jasné a srozumitelné pokyny
- preference pozitivního hodnocení a ocenění
- *Adaptační doba*: nově přijaté děti mají možnost využít adaptační doby. To znamená, že v tuto dobu chodí do MŠ po kratších časových úsecích, aby se v klidu adaptovalo na nové prostředí, situace a osoby. Tato doba je individuální. Dítě si vybere svoji značku, kterou má označena místa pro ukládání svých věcí (ručník, svačina, oblečení, obuv apod.).

3.4 Životaspráva dětí

Svačinky i obědy zajišťuje školní jídelna. Po celý den je dětem k dispozici pitný režim.

V MŠ je dodržován denní rytmus a řád, v některých případech je však potřeba reagovat na aktuální situace.

Do programu je zahrnut dostatečně dlouhý pobyt venku a čas na odpočinek.

3.5 Dokumentace školy

- třídní kniha

- docházka
- ranní filtr
- ŠVP PV - Svět je místo pro mě
- Osobní listy dítěte (záznamy z vyšetření pediatra, odborného lékaře, rozhodnutí o zařazení do MŠ speciální, rozhodnutí o odložení školní docházky, atd.)
- Individuální vzdělávací plán (součást OL) + hodnocení

3.6 Organizace dne

- provoz MŠ je stanoven pro každý školní rok
- příchod dětí do MŠ je do 8,00 hodin, pozdější příchody jsou možné po dohodě zákonných zástupců s učitelkou
- vyzvedávání dětí je dle individuální dohody se zák. zástupcem
- zákonný zástupce je povinen oznámit známou nepřítomnost dítěte v MŠ
- dítě musí být nahlášeno, nebo omluveno (telefonicky, nebo zápisem do deníčku) den předem do 15.00 hod.
- dítěti, které z jakéhokoliv důvodu nepřijde do MŠ, může zákonný zástupce nahlášený oběd vyzvednout do přinesené nádoby. Pokud si oběd nevyzvedne a dítě není omluveno, na další den se do stavu nepočítá. Neodebraný oběd však musí uhradit.

Denní program:

7:00 - 8:00 - přivítání, možnost volného výběru hraček, individuální činnost

8:00 - 8:30 - společné cvičení, hudebně pohybová cvičení, hygiena

8:30 - 9:00 - svačina

9:00 - 9:45 - dopolední činnosti, individuální činnost, terapie

9:45 - 11:30 - převlékání, pobyt venku, hygiena

11:30 - 12:00 - oběd

12:00 - 14:00 - odpočinkové a relaxační činnosti, hygiena

14:00 - 14:30 - svačina

14:30 - 15:00 (?15:30) - volné nebo řízené (individuální) činnosti

Režim dne je s ohledem na možnosti našich dětí pouze orientační. S přihlédnutím k momentálnímu zdravotnímu stavu a náladě dětí jej přizpůsobujeme.

Pobyty venku realizujeme pouze v příznivém počasí.

Týdenní program podpůrných terapií dle rozvrhu:

Logopedie

Bazální stimulace

Muzikoterapie

Interaktivní učebna

Výlety a akce související s výchovně vzdělávací činností

- školní výlet
- návštěva kina a divadla v Jeseníku (Javorníku)
- návštěva divadla v Jeseníku (Javorníku)
- dopolední pobyty v městském parku
- vánoční besídka
- oslava Dne matek
- návštěvy v muzeu v Jeseníku

3.7 Přijímání dětí do MŠ

- jsou přijímány děti ve věku od tří let
- zápis se koná v měsících březnu - dubnu, zapisujeme však během celého školního roku
- zápisu je přítomna učitelka a zástupce vedení školy
- při zápisu zákonný zástupce dítěte prokáže, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci
- o zařazení dítěte do MŠ nebo o odkladu školní docházky rozhodne ředitel školy na základě zápisu, doporučení lékaře, vyšetření SPC a žádosti zákonných zástupců
- v případě velkého zájmu o zařazení dětí nad kapacitu jedné třídy může škola navrhnout umístění dítěte ve druhé třídě MŠ
- byla-li dítěti odložena školní docházka, zůstává v MŠ maximálně do věku 7 let
- počet dětí ve třídě:
 - 4-6 se středně těžkým, příp. těžkým postižením, s kombinací vad a autismem (z toho může být 1 dítě s jiným druhem zdravotního postižení)
 - 6-12 s lehkým stupněm postižení, zdravotním a sociálním znevýhodněním (z toho mohou být 3 děti s jiným druhem zdravotního postižení)

3.8 Spolupráce se zákonnými zástupci

Formy spolupráce:

- zahájení školního roku společně se zákonnými zástupci
- pravidelné třídní schůzky
- konzultace se zákonnými zástupci
- nástěnky
- výstavky dětských prací v šatně i na nástěnce
- vánoční besídka
- využití spolupráce při opravě nebo výrobě nových hraček a pomůcek
- akce pořádané školou s účastí zákonných zástupců
- zajištění spolupráce s odborníky (logopedie, psycholog, sociální pracovník, pediatr)

Práva a povinnosti zákonných zástupců:

- spolupracovat s učitelkami
- sledovat výchovnou práci
- nahlásit každé infekční onemocnění dítěte i v rodině, návštěvu lékaře (viz ozdravná opatření - součást IVP)

- vodit do MŠ dítě čisté a upravené
- zákonný zástupce, který pověří vyzvedáváním dítěte i jiné osoby, musí vyplnit tyto osoby do evidenčního listu dítěte
- stravování – platba, odhlášení, přihlášení řeší zákonný zástupce s vedoucím jídelny Č.Ves
- vstupné na akce, které navštěvujeme apod. platí zákonný zástupce hotově v daném termínu určené osobě

3.9 Sociální klima

Pro děti:

- vytvářet bezpečné prostředí
- korigovat vztahy mezi dětmi
- podílet se a zapojovat se do činností společně
- mít odpovědnost

Pro dospělé:

- důvěra
- pracovní morálka
- dostatek příležitostí pro seberealizaci
- budování a zlepšování pracovního prostředí
- průběžné vzdělávání

3.10 Zdraví a bezpečnost

Dbáme na:

- klidné prostředí
- pitný režim
- režim, který zohledňuje potřeby jednotlivých dětí
- střídání odpočinku s aktivitou
- pravidelný pobyt venku
- čisté prostředí
- pravidelné větrání

4. Charakteristika ŠVP

4.1 Obecná charakteristika školního vzdělávacího programu

Naše Mateřská škola není zapojena do žádného alternativního projektu, ale seznamujeme se se všemi zdroji. Vše, co nás zajímá, aplikujeme do svého vlastního plánu. Program činností naší MŠ vychází z individuálních potřeb dětí se zdravotním postižením, které navštěvují naši Mateřskou školu.

4.2 Zaměření Mateřské školy

Program vychází z přesvědčení, že přirozeností dítěte je zvědavost, a proto převážnou část poznatků a dovedností získává přirozenou cestou, tedy hrou a napodobováním dospělých a vrstevníků.

Další část vědomostí, dovedností a návyků je dětem předávána cíleně učitelkou, určitá část prostřednictvím plánované a řízené činnosti, jež je zařazena v denním režimu mateřské školy. V řízené činnosti je respektován požadavek individuality dítěte, proto se řízené činnosti až do věku před nástupem do školy zúčastňují děti spontánně.

Pravidelná, řízená činnost je dětem nabízena poslední rok před nástupem do dalšího typu školy, děti jsou vedeny k tomu, aby se dovedly po určitou dobu soustředit na práci, plnit zadané úkoly a připravovat se na roli školáka.

Získávání cílových kompetencí je realizováno v pěti samostatných oblastech. Při sestavování jednotlivých oblastí bylo vycházeno ze specifických potřeb dětí a z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání.

4.3 Filosofie školy

Program vzdělávání ve speciální mateřské škole vychází z dlouholeté filosofie vzdělávání na naší škole:

- respektování jedinečnosti každého dítěte – všem dětem umožnit rozvoj v plné šíři podle individuálních vlastností a schopností
- v souvislosti typem a stupněm postižení vytváření optimálních podmínek k osobnostnímu rozvoji a společenské integraci jednotlivých dětí
- zaměření výchovného stylu na porozumění dítěti, poskytnutí potřebné ochrany, jistoty, na sdílení radosti a na kultivovanosti vzájemných vztahů
- směřování k co největší samostatnosti dítěte a mnohostranným kompetencím v rámci věkových a individuálních možností

Tím je řečeno, že prioritou školy je vzdělávání a výchova dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami.

4.4 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

1. účelem a cílem je poskytování výchovy a vzdělání pro děti s:
 - mentálním postižením
 - autismem
 - poruchou komunikace a chování
 - kombinovaným postižením
 - zdravotním znevýhodněním
 - sociálním znevýhodněním
2. zlepšovat tělesnou zdatnost, podporovat rozvoj pohybových dovedností, učit sebeobslužným dovednostem, vést děti k zdravému životnímu stylu
3. při práci s dětmi se specifickými potřebami podporovat duševní pohodu, v oblasti psychologické zdatnost a odolnost dítěte, podporovat rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, citů i vůle, poznávacích procesů, sebevyjádření, povzbuzovat je v dalším rozvoji poznání a učení
4. utvářet vztahy mezi dětmi, mezi dítětem a dospělým, mezi dítětem zdravým a dítětem vyžadujícím zvláštní péči, vytvářet pohodu těchto vztahů

5. uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních a duchovních hodnot, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí
6. založit u dětí elementární povědomí o okolním světě a dění, o vlivu člověka na životní prostředí, vytvořit základy pro odpovědný postoj k životnímu prostředí

4.5 Formy a metody vzdělávání

Metody a formy práce vycházejí s přirozených dětských činností, respektují individualitu dítěte.

Hlavním prostředkem je spontánní hra, podpůrné terapie, skupinové a individuální činnosti.

4.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných

4.6.1 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše mateřská škola je zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, školní vzdělávací program je tedy upravený podle speciálních vzdělávacích potřeb dětí.

Pro děti jsou vytvořeny optimální podmínky k jejich rozvoji v oblasti učení, komunikace a samostatnosti. Přitom je brán ohled na individuální vzdělávací potřeby a možnosti každého dítěte, jsou využívána podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola, od druhého do pátého stupně ŠPZ. Pro děti s přiznaným podpůrným opatřením 1. stupně je možné zpracovat Plán pedagogické podpory (PLPP), od druhého stupně Individuální vzdělávací plán. V obou je třeba uvést vhodné vzdělávací metody a prostředky pro konkrétní dítě. Důležitá je také spolupráce s rodiči a dalšími odborníky.

Mezi další přiznaná podpůrná opatření může patřit snížení počtu dětí ve třídě a přítomnost asistenta pedagoga.

PLPP zahrnuje popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, podpůrná opatření prvního stupně, cíle podpory a způsob vyhodnocování.

PLPP vypracuje učitelka MŠ.

PLPP je průběžně aktualizován a reaguje na vývoj speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.

PLPP je průběžně vyhodnocován, nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování dojde ke zhodnocení, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud tomu tak není, doporučí mateřská škola zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

S plánem pedagogické podpory seznámí učitelka zákonného zástupce dítěte a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

IVP je určen pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně, k jeho vypracování je třeba doporučení ŠPZ a žádost zákonného zástupce dítěte. IVP je zpracován nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení a žádosti.

IVP vychází ze ŠVP a je součástí dokumentace žáka.

IVP může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku podle potřeb dítěte.

IVP vypracuje učitelka MŠ.

IVP obsahuje:

- identifikační údaje dítěte
- závěry doporučení ŠPZ
- údaje o ped. pracovnících podílejících se na vzdělávání dítěte
- druh a stupeň podpůrných opatření
- úpravy obsahu vzdělávání dítěte
- časové a obsahové rozvržení vzdělávání
- úpravy metod a forem vzdělávání a hodnocení dítěte

S IVP seznámí učitelka zákonného zástupce dítěte a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny.

ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP.

4.6.2 Zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

Dítě, které vykazuje nadání, musí být dále podporováno, dochází ke stimulaci rozvoje jeho potenciálu. Mateřská škola realizuje stanovená podpůrná opatření pro podporu nadání.

Dítě s hudebním nadáním – učitelka klade vyšší nároky odpovídající jeho dovednostem a schopnostem, vhodným způsobem ho zapojuje do činností.

Dítě výtvarně nadané – učitelka mu zadává náročnější práce, volí různé techniky.

Dítě nadané spíše technicky, manuálně zručné je pověřováno náročnějšími částmi při plnění zadaných úkolů.

Dítě pohybově nadané je podporováno v rozvíjení všech pohybových aktivit, především těch, kde projevuje největší zájem a talent.

Náhradní oblečení má každé dítě uloženo ve své skříňce v šatně.

Použité pleny a jiné hygienické pomůcky se umísťují do koše mimo třídu.

Přístup k toaletám je usnadněn dětským schůdkem a v místnosti s toaletami je umístěn dětský nočník.

Režim dne

Při všech činnostech je dán dětem dostatek času na jejich realizaci, je zabezpečen dostatečný odpočinek a pravidelnost.

5. Vzdělávací obsah ŠVP

Vzdělávací obsah je uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí:

- 1. Dítě a jeho tělo**
- 2. Dítě a jeho psychika**
- 3. Dítě a ten druhý**
- 4. Dítě a společnost**
- 5. Dítě a svět**

5.1. Dítě a jeho tělo

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti biologické je stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, podporovat jeho fyzickou pohodu, zlepšovat jeho tělesnou zdatnost i pohybovou a zdravotní kulturu, podporovat rozvoj jeho pohybových i manipulačních dovedností, učit je sebeobslužným dovednostem a vést je k zdravým životním návykům a postojům.

Očekávané výstupy

Dítě by mělo:

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými nástroji apod.)
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet a běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami)

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem, činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnost relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

5.2. Dítě a jeho psychika

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti psychologické je podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji, poznávání a učení. Tato oblast zahrnuje tři podoblasti:

- a) jazyk a řeč,
- b) poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace,
- c) sebepojetí, city a vůle.

a) jazyk a řeč

Očekávané výstupy

Dítě by mělo:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formovat otázky, odpovídat hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtíp a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů tvarů, čísel, písmen
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků
- činnost a příležitost seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

b) poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy

Dítě by mělo:

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a tom, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité - odhadovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi
- vnímat, že je zajímavé se dozvídat nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat nápady
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Vzdělávací nabídka

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volná hry a experimenty s materiálem a předměty

- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolickou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

c) sebepojetí, city, vůle

Očekávané výstupy

Dítě by mělo:

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich podpory
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.)
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném

- (rodinném) a cizím prostředím
- prožívat a dětským způsobem projevat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, ztlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra
- činnost zajišťující spokojenost a radost, činnost vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, úzkosti zlosti apod.)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavní rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

5.3. Dítě a ten druhý

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v interpersonálních oblasti je podporovat utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat a obohacovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů.

Očekávané výstupy :

Dítě by mělo:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho, porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně komunikovat bez zábran s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomit si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Vzdělávací nabídka :

- běžné verbální a neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se děti učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

5. 4. Dítě a společnost

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v oblasti sociálně – kulturní je uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Očekávané výstupy:

Dítě by mělo:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole. aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluutvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, ve škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých, odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami s penězi apod.

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Vzdělávací nabídky:

- běžně každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.)
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy, výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod.
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tématické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)

5.5. Dítě a svět

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

Očekávané výstupy :

Dítě by mělo:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním a technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i ve škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životního prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát na pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí. živé tvory apod.)

6. Evaluační systém

Evaluace ŠVP PV – jak se nám daří směřovat ke kompetencím u dítěte, na konci školního roku.

Evaluace TPV PV – jak se nám daří prostřednictvím plánovaných činností naplňovat dílčí cíle v jednotlivých vzdělávacích oblastech (vždy po ukončení projektu).

Vyhodnocování individuálního vývoje dítěte a hodnocení „Individuálních vzdělávacích plánů, vždy před vypracováním nového IVP.

Autoevaluace – vlastní práce učitelky – průběžně.

Evaluačt činností dětí (konzultace s rodiči, učitelky mezi sebou, komunikační deníček) – denně.